

АРТЪР КОНАН ДОЙЛ ХРОНИЧНО БОЛНИЯТ

Превод от английски: Илия Азанов, —

chitanka.info

Когато прехвърлям обърканите си на места записки и търся примери, с които да покажа мисловните ходове на моя приятел Шерлок Холмс, често се чувствам затруднен да избира най-подходящите. Нерядко, когато Холмс постига същински *tour de force*^[1] на аналитичния размисъл и ярко показва стойността на методите си, фактите сами по себе си са толкова незначителни и банални, че не се осмелявам да ги поднеса на публиката. От друга страна, той нерядко е участвал в разследвания с крайно необичайни и драматични обстоятелства, но пък собственият му дял при установяване на причините не е бил така решаващ, както би ми се искало на мен, неговия биограф. Дребното произшествие, описано под заглавието „Етюд в червено“, и по-късно другото, свързано с изчезването на „Глория Скот“, олицетворяват сцилата и харибдата, през които трябва да се промуши хроникьорът. Така в случая, който се захващам да представя сега, намесата на приятеля ми не е решаваща, но пък цялото стечение на обстоятелства е така необикновено, че не мога да не го включа в настоящата поредица.

Не съм сигурен за датата, защото невинаги съм я отбелязвал в записките си, но като че ли беше към края на първата година, откакто двамата с Холмс споделяхме квартирата на улица „Бейкър“. Духаше силен октомврийски вятър и от сутринта не се бяхме показвали навън — аз от опасения да се изправя срещу острия лъх на есента с неукрепналото си още здраве, а Холмс — понеже беше потънал в някакъв особено сложен химически опит. Привечер обаче счупването на една епруветка сложи преждевременен край на изследването и той скочи от стола с ядно възклицание и свъсени вежди.

— Един ден работа нахалос, Уотсън! — каза той и се изправи пред прозореца. — Гледай ти, небето се е разбулило и вятърът е стихнал. Какво ще кажеш за една разходка из Лондон?

Омръзнала ми беше малката ни всекидневна и с радост приех. Омотах се с шала, за да се предпазя от вечерния хлад, и три часа се разхождахме, наблюдавайки пъстрия калейдоскоп на живота, пулсиращ на приливи и отливи между улица „Флийт“ и „Странд“. Холмс не ме остави и за миг да скучая с хапливия си на моменти хумор, с проникновената си наблюдателност за подробностите и смелостта на заключенията си. Едва към десет часа се върнахме на улица „Бейкър“. Пред входа ни бе спряла двуколка.

— Хм, докторска. Собственикът ѝ практикува от неотдавна, но вече има добра клиентела. Дошъл е при нас за съвет. Добре, че се върнахме! — заключи Холмс.

Познавах достатъчно методите на моя приятел, за да мога да проследя хода на разсъжденията му, които очевидно изхождаха в случая от виждащата се в светлината на уличния фенер плетена чанта с лекарски инструменти, окачена вътре в двуколката. Светлината горе в нашия прозорец показваше, че посетителят е дошъл тъкмо при нас. Любопитен да науча какво бе довело в тоя час при нас един събрат, последвах Холмс в нашето убежище. Когато влязохме във всекидневната, от стола до камината скочи човек с руси мустаци и восьчнобледо лице. Беше трийсет и три, трийсет и четири годишен, но блуждаещият поглед и нездравият му вид говореха за начин на живот, който подкопава силите и го отдалечава бързо от младостта. Нервното му боязливо държане издаваше чувствителна нагласа, а тънката бяла длан, с която се облегна над камината, бе по-скоро на художник, отколкото на хирург. Облечен беше в тъмни цветове — черно палто, тъмносиви панталони и подходяща връзка.

— Добър вечер, докторе — любезно поздрави Холмс. — Радвам се, че не сте ни чакали дълго.

— Кочияшът ми ли ви каза?

— Не, разбрах по свещта на масата. Моля, разположете се удобно и кажете с какво мога да ви бъда полезен?

— Позволете да ви се представя — каза посетителят: — Доктор Пърси Тревелиан, приемната ми е на улица „Брук“ №403.

— Не сте ли автор на едно изследване за нервните заболявания? — запитах.

Лека руменина покри бледите му страни, когато чу, че съчинението му ми е известно.

— Толкова рядко някой споменава за съчинението ми, че го мислех за напълно забравено. Издателите ми предоставят отчайващи отчети за продажбите. Вие самият сте лекар, струва ми се?

— Да, военен лекар в оставка.

— Открай време се интересувам от нервните заболявания и много исках да се специализирам изцяло в тях, но човек, разбира се, прави онова, което е възможно. Ала това няма общо с причината за посещението ми и не бих искал, господин Холмс, да губя от ценното

ви време. Напоследък в къщата на улица „Брук“ стават странни неща и макар че до тази вечер не им обръщах особено внимание, сега се уверих, че всякакво по-нататъшно изчакване е невъзможно, затова дойдох да искам съвет и помощ от вас.

Шерлок Холмс седна и запали лулата си.

— С удоволствие съм готов да ви предоставя и двете. Моля, разкажете ми подробно обстоятелствата, които са ви разтревожили.

— Няколко от тях са съвършено банални — каза докторът — и не зная струва ли си да ги споменавам. Но цялото е така необяснимо и напоследък придоби толкова неочаквано развитие, че е по-добре да разкажа всичко, а вие да решите кое има значение и кое не. Най-напред няколко думи за следването ми. Завърших Лондонския университет и без да искам да се хваля, ще отбележа, че професорите ми предричаха блестящо бъдеще. След това продължих научните си изследвания, заемайки второстепенна длъжност в болницата на Кингс колидж. Имах щастието да привлека вниманието с една работа върху патологията на каталепсията, получих и наградата „Брус Пинкертън“ с медал за съчинението, което спомена вашият приятел. Май няма да преувелича, ако кажа, че по всеобщо мнение ме очакваше добра кариера. Спъваше ме единствено липсата на начален капитал. Както разбирате, за да успее един лекар, е длъжен да се настани на една от десетината улици в квартала около площад „Кавендиш“, където наемите и разходите за поддръжка са огромни. Обикновено минават няколко години, преди да се създаде име и да се установи кръг от пациенти, нужно е човек да се показва с прилична карета и кон. Всичко това бе непосилно за мен, можех да се надявам единствено, че след десет години усилен труд и пестене ще успея да закова на вратата си табелка. Не щеш ли, един епизод откри пред мен неочаквани перспективи. Става дума за посещението на един господин на име Блесингтън. Яви се една сутрин в стаята ми и попита безцеремонно: „Вие ли сте господин Тревелян, на когото предричат блестящо бъдеще и който наскоро спечели престижна награда?“ Аз се поклоних. „Отговорете ми искрено, във ваш интерес е, както ще се убедите. Достатъчно умен сте, за да успеете. Притежавате ли такт?“ Не можах да не се усмихна при този ненадеен въпрос. „Мисля, че не ми липсва“ — отговорих. „Някакви лоши навици? Пиете ли?“ „За Бога, сър!“ „Добре, добре, чудесно! — каза той. — Позволете тогава да ви попитам защо с всички тези

качества нямате пациенти?“ Свих рамене. „Хайде, хайде — продължи той все така припряно. — Старата история, нали, главата пълна, джобовете празни? Какво ще кажете, ако ви предложи да се настаните на улица «Брук»?“ Изгледах го изумен. „За мен ще е толкова изгодно, колкото и за вас — продължи той. — Ще бъда съвсем откровен, за да няма нищо неясно. Имам няколко хиляди лири за инвестиране и нямам нищо против да ги вложа във вас.“ „Как така?“ — попитах. „Сделка като сделка, всъщност без особени рискове.“ „И какво ще правя?“ „Ще ви кажа. Ще наема къща, ще я обзаведа, ще плащам на прислуга, ще поема всички разходи. Вие ще си вършите работата, ще приемате пациенти. Ще ви давам дори джобни пари. Ще искам три четвърти от спечеленото, останалата четвърт ще е за вас.“ С такова странно предложение се яви пред мен този господин Блесингтън. Много време ще ви отнема, господин Холмс, ако разкажа подробно как протекоха пазарлъците, преди окончателно да се спогодим. Така или иначе, на Благовещение се преместих и започнах практиката си горе-долу при условията, които бе поставил. Самият той също се настани там в качеството на хронично болен. Обявихме, че сърцето му не е добре и се нуждае от постоянен медицински надзор. Зае двете най-хубави стаи на първия етаж, спалня и гостна. Особняк е, страни от хората и рядко излиза. Живее доста нередовно, но в едно е олицетворение на точността. Всяка вечер в един и същ час влиза в кабинета, преглежда регистъра, оставя една четвърт от всяка спечелена от мен гвинея и прибира останалото в железния сандък в спалнята си. Мога с ръка на сърцето да кажа, че никога не съм му дал основание да съжали за сделката. От самото начало имах успех. Няколко добри случая и доброто име, което си бях спечелил в болницата, ми помогнаха бързо да набера скорост и за няколко години го направих богат човек. Това е историята на отношенията ми с господин Блесингтън. Трябваше да я предам накратко, преди да разкажа какво ме води при вас тази вечер. Преди няколко седмици господин Блесингтън дойде при мен твърде развълнуван, както ми се стори. Разказа ми за някаква кражба с взлом, извършена в Устенд, и с преувеличено според мен вълнение настоя да сложим по-яки заключалки на прозорците и вратите. Цяла седмица бе извънредно неспокоен, постоянно оглеждаше прозорците, дори престана да се разхожда преди вечеря, какъвто навик имаше. За мен бе очевидно, че се страхува от нещо или от някого, но когато го попитах,

така се намръщи, че предпочетох да замълча. После с времето сякаш се поуспокои и дори възвърна привичките си, преди една случка наскоро да го докара до извънредно окаяно състояние. А тя е следната. Преди два дни получих писмо без дата и адрес на подателя. „Руски благородник желае да използва пребиваването си в Англия за преглед при доктор Пърси Тревелиан. Той вече няколко години страда от каталептични припадъци, а както е известно, доктор Тревелиан е авторитетът в тази област. Пациентът предлага утре вечер в шест и петнайсет да се яви в кабинета на лекаря.“ Писмото много ме заинтересува, защото изучаването на каталепсията не е лесно поради редкостта на заболяването. Естествено, бях в кабинета си, когато прислужникът въведе двама господата. Единият беше възрастен, слаб, непохватен и съвсем не приличаше на руски благородник. Далеч повече ме порази външността на спътника му — много едър млад мъж, хубав, с тъмно горделиво лице, с гърди и крайници като на Херкулес. Той водеше възрастния господин под ръка и го настани в креслото с неочаквана за външността му грижовност. „Извинете за безпокойството, докторе — каза той на английски с лек чуждестранен акцент, — това е баща ми и аз съм много разтревожен за здравето му.“ Затрогна ме синовната му грижовност. „Ще останете ли с баща си по време на прегледа?“ — попитах. „О, Божичко, не! — ужасен заръкомаха той. — За мен е крайно мъчително. Не бих могъл да преживея още някой пристъп на баща ми, ако го видя. С ваше позволение ще изчакам отвън.“ Естествено, съгласих се и младият мъж излезе от кабинета. Разпитах болния за страданията му, като си водех записки. Той не блестеше с особена интелигентност, отговорите му често бяха мъгляви, което отдадох на незнанието на езика. По някое време съвсем замлъкна и когато вдигнах глава, го видях изпънат в креслото с вторачени празни очи и застинало лице. Явно това бе пристъп на загадъчната му болест. Първоначално усетих жал и ужас, но след това, трябва да призная, ме завладя професионално задоволство. Записах пулса и температурата, състоянието на мускулите, изпитах рефлексите. Нищо необичайно нямаше в резултатите, всичко съвпадаше с по-раншните ми наблюдения. В такива случаи съм получавал добри резултати с инхалация на азот. Бутилката бе долу в лабораторията, аз оставих болния в креслото и слязох да я взема. Сигурно са минали пет минути, докато я откроя.

Представете си учудването ми, когато се върнах и не намерих болния в кабинета. Разбира се, веднага излязох в приемната. И сина го нямаше. Входната врата беше притворена. Прислужникът, който въвеждаше болните, бе постъпил наскоро при мен. Обикновено седеше долу в стаята си и излизаше да изпрати болните, щом му звънвах от кабинета. Той никого не бе видял и за мен всичко това си остана загадка. Не след дълго господин Блесингтън се върна от разходка, но аз не му казах какво се е случило, защото, откровено казано, се стараех да общувам колкото може по-малко с него. Не мислех, че ще видя отново възрастния руснак и сина му, но ето че за мое учудване тази вечер двамата се появиха по същия начин и в същия час в кабинета ми. „Поднасям ви извиненията си за внезапното ни тръгване вчера, докторе“ — каза моят пациент. Признах, че съм останал изненадан. „Причината е — обясни той, — че след такъв пристъп никога не помня нищо. Като се видях в непозната стая, слязох в някакъв унес долу и изскочих на улицата.“ „А аз — добави синът му, — като видях, че баща ми прекоси приемната, помислих, че прегледът е приключил. Едва когато се прибрахме, той постепенно си спомни всичко.“ „Няма нищо — засмях се, — само доста ме объркахте. Ако бъдете така добър да изчакате в приемната, сър, ще продължа прекъснатия преглед.“ Останах около половин час с възрастния джентълмен, накрая му предписах лекарство и синът му го изведе под ръка. Както ви казах, обикновено по това време господин Блесингтън излизаше на разходка. Върна се скоро след като изпратих пациентите си, и се прибра в стаята си. Само подир миг изтрополи по стълбите и нахълта в кабинета ми, полудял от страх. „Кой е влизал в стаята ми?“ — изкрещя той. „Никой“ — отвърнах. „Лъжа! Ела да видиш.“ Не обърнах внимание на грубия му език, защото очевидно не бе на себе си от страх. Долу в стаята посочи следи от големи крака на светлия килим. „Може би са моите според теб?“ — извика той. Наистина бяха доста по-големи, при това неотдавна оставени. Днес следобеда, както знаете, валя много. Освен двамата пациенти друг не бе идвал. Излизаше, че поради някаква незнайна причина младият мъж бе влязъл в стаята на моя хронично болен, докато съм преглеждал в кабинета баща му. Нито една вещ не бе докосната и само по следите личеше, че някой е влизал в стаята. Не можете да си представите колко бе развълнуван господин Блесингтън. Седеше на стола, плачеше като дете и дълго време не бе в състояние да

възприеме каквото и да било. Накрая настоя да дойда при вас и аз се съгласих, защото случаят е странен, макар че според мен той силно преувеличава значението му. Моля ви, нека ви откарам у дома, макар че се съмнявам дали ще можете по някакъв начин да обясните тази странна случка.

Холмс очевидно бе заинтригуван, защото изслуша с напрегнато внимание този дълъг разказ. Лицето му остана безстрастно както винаги, само клепачите му се спускаха наполовина и той дръпваше по-дълбоко от лулата си при по-интересните моменти в разказа на доктора. Когато посетителят свърши, Холмс мълчаливо се изправи, подаде ми шапката, взе от масата своята и двамата тръгнахме към вратата след доктор Тревелиан. След петнайсетина минути стигнахме до жилището му на „Брук“ — една от мрачните къщи с плоски фасади в Уестенд. Младичкият прислужник ни посрещна на входа и ние тръгнахме нагоре по застланата с дебел килим стълба.

Но след няколко стъпала изведнъж спряхме. Светлината угасна и от тъмното прозвуча пресипнал треперещ глас:

— Предупреждавам ви, имам пистолет и ще стрелям, ако направите още една крачка.

— Стига глупости, господин Блесингтън! — викна Тревелиан.

— Ти ли си, докторе? — с доловимо облекчение възкликна гласът. — Кой са тия господа с теб?

Усетихме, че някой ни разглежда в мрака.

— Да, да, добре — продължи гласът. — Можете да се качите, извинете ме, ако съм ви засегнал с моите предпазни мерки.

Докато говореше, отново запали газовата лампа и видяхме странен на вид човек, очевидно с опънати докрай нерви. Беше дебел, като очевидно преди това е бил още по-дебел, защото кожата на бузите му висеше като на мастиф. Цветът на лицето му бе болнав, редките му русоляви коси сякаш бяха настръхнали от вълнение. В ръката си държеше пистолет, но побърза да го пъхне в джоба си.

— Здравейте, господин Холмс — каза той. — Много съм ви задължен, че се съгласихте да дойдете. Крайно се нуждая от вашата помощ. Предполагам, че доктор Тревелиан ви е разказал за недопустимото нахлуване в стаята ми?

— Да — отвърна Холмс. — Кой са тия двама мъже, господин Блесингтън, и защо ви досаждат?

— Нима очаквате аз да ви отговоря! — извика раздразнен хронично болният.

— Значи твърдите, че не знаете кои са?

— Моля, влезте. Имайте добрината да дойдете — покани ни той в обширната си, приятно обзаведена спалня. — Ето, вижте — и посочи един голям черен сандък до леглото. — Никога не съм бил особено богат, господин Холмс. Както доктор Тревелян ви е казал, веднъж в живота си съм инвестирал. Но никога не съм имал доверие на bankerите. Между нас да си остане, но всичко, което имам, е в този сандък. Как тогава да не се вълнувам, когато чужд човек нахълтва в стаята ми.

Холмс погледна Блесингтън по типичния за него изпитателен начин и поклати глава.

— Не мога да ви дам съвет, след като не ми казвате истината — заяви той.

— Всичко ви казах.

Холмс се завъртя на пети с израз на разочарование и каза:

— Лека нощ, доктор Тревелян.

— И ще си тръгнете, без да ми дадете никакъв съвет! — отчаяно извика болният.

— Съветът ми, господине, е да ми кажете истината.

След минута бяхме на улицата и крачехме към къщи. Едва след като пресякохме „Оксфорд“ и изминахме „Харли“ до половината, Холмс проговори:

— Жалко, че те помъкнах навън заради такова безумие. Но случаят въпреки всичко е интересен.

— Да си призная, не ми е много ясен — признах аз.

— Очевидно е, че двама души, или най-малко двама, преследват по някаква причина този приятел Блесингтън. Не се съмнявам, че и първия, и втория път младият мъж е влязъл в стаята му, докато съучастникът му находчиво е отвличал вниманието на лекаря.

— А каталепсията?

— Преструвка, Уотсън. Не бих го споменал пред нашия специалист, но не е трудно да се изиграе каталептичен припадък, правил съм го.

— Е, а после?

— По една случайност Блесингтън и двата пъти не си е бил у дома. Причината двамата да изберат толкова необикновен час за посещение е, че не искат да има други пациенти в чакалнята. Съвпадението с часа за разходка на Блесингтън показва, че не са добре запознати с навиците му. Естествено, ако са идвали, за да крадат, щеше да си проличи. По очите на Блесингтън отгатнах колко много се страхува за живота си. Немислимо е някой да се сдобие с толкова отмъстително настроени врагове, каквито, изглежда, са тези двамата, без да го разбере. Убеден съм, че много добре знае кои са, но по някаква причина го крие. Нищо чудно утре да бъде по-общителен.

— А няма ли още една възможност — подметнах. — Малко е вероятна и все пак не бива да се отхвърля. Не може ли да се предположи, че руснакът каталептик и неговият син са измислени от доктор Тревелиян, който сам е влизал за нещо в спалнята на Блесингтън?

Видях в светлината на газовия фенер как по лицето на Холмс пробяга усмивка.

— Скъпи приятелю — каза той, — това беше една от първите възможности, за които помислих, но бързо отхвърлих съмненията в разказа на доктор Тревелиян. Младият посетител бе оставил отпечатък от стъпалото си и на стълбите, така че веднага можах да го сравня със следите в стаята. Освен това тези следи са от обувки с четвъртити върхове, не остри като на Блесингтън, а и с поне два сантиметра по-дълги, отколкото на доктора, така че няма съмнение на кого са. Да идем засега да поспим, защото ни най-малко не се съмнявам, че утре сутринта ще имаме наново вести от улица „Брук“.

Предсказанието на Шерлок Холмс се сбъдна в крайно драматичен вид. В седем и половина, в сумрака на ранното утро, той се появи по халат до кревата ми.

— Чака ни двуколката, Уотсън.

— Какво се е случило? — попитах.

— Трябва да идем на „Брук“.

— Нещо ново ли има?

— Трагично и интересно — отвърна той, вдигайки завесата. — Виж това.

Той ми подаде лист от бележник, на който с молив бе надраскано: „За Бога, идвайте бързо! П. Т.“

— Да вървим приятелю, явно случаят е спешен.

След четвърт час бяхме пред къщата на доктора. Той сам ни отвори с разстроено лице.

— Боже Господи! — извика той, притискайки с длани слепоочията си.

— Какво има?

— Блесингтън се е самоубил!

Холмс подсвирна.

— Обесил се е тази нощ.

Влязохме и лекарят ни заведе в една стая, очевидно приемна.

— Толкова съм разстроен, че не знам какво правя — извика той.
— Полицаяте са горе. Не съм на себе си.

— Кога узнахте?

— Тази сутрин. Към седем часа прислужничката влязла и го намерила да виси сред стаята. Завързал е въжето на куката, от която виси тежкият полилей, и е скочил от сандъка, който ви показва вчера.

Холмс остана за миг потънал в дълбок размисъл.

— Ако позволите, искам да се кача да погледна — и двамата тръгнахме по стълбите, следвани от доктора.

Гледката беше страшна. Споменах, че Блесингтън бе отпуснат човек. Сега, увиснал на куката, напълно бе изгубил човешки образ. Шията му бе опъната като на оскубано пиле, туловището под нея сякаш съвсем се бе сплуло. Облечен бе само с дълга нощна риза, изпод която нелепо стърчаха подпухнали глезени и усукани стъпала. До тялото стоеше чевръст полицейският инспектор и записваше нещо в бележника си.

— А, господин Холмс! — каза той, обръщайки се към приятеля ми. — Радвам се да ви видя.

— Добро утро, Ланър! — поздрави го на свой ред Холмс. — Нали няма да ме приемете като натрапник? Разказаха ли ви за случките, предшестващи тая драма?

— Да, чух нещо.

— Имате ли вече някакво мнение?

— Доколкото разбирам, този човек е обезумял от страх. Снощи си е легнал, както можете да установите по дълбоката вдлъбнатина на леглото. Нали знаете, най-много самоубийства стават към пет часа

сутринта. Изглежда, тогава се е обесил и той. Доста ясен случай според мен.

— Мога да кажа, че е умрял преди около три часа, съдейки по вкочаняването на мускулите — отбелязах аз.

— Нищо подозрително ли не видяхте в стаята? — запитва Холмс.

— Една отвертка и няколко винта на умивалника. Май и доста е пушил тази нощ. Намерих четири фаса от пури.

— Хм! — каза Холмс. — А цигаре?

— Не.

— Табакера?

— Намерих я в джоба на палтото на Блесингтън.

Холмс отвори табакерата и помириса последната пура в нея.

— Охо, хаванска. Другите са далеч по-евтини — от ония, които холандците внасят от източноиндийските си колонии. Обикновено ги продават в сламена обвивка и са по-тънки в края.

Той огледа още веднъж фасовете и ги измери с джобна линейка.

— Две са изпушени с цигаре и две без цигаре — каза той. — Крайчетата на първите две са отрязани с не особено остър нож, а на другите са били отхапани със здрави зъби. Не е самоубийство, господин Ланър, а добре обмислено и хладнокръвно извършено убийство.

— Не е възможно! — извика инспекторът.

— Защо?

— Защо някой ще седне да убива човек по толкова неудобен начин?

— Точно това трябва да разберем.

— Как са влезли?

— През главния вход.

— Сутринта беше заключен.

— Значи заключили са го след убийците.

— Откъде знаете?

— Видях следите им. След минута ще мога да ви дам допълнителни сведения.

Той отиде до вратата, завъртя дръжката и заоглежда всичко по неговия методичен начин. Извади ключа, стърчащ от вътрешната страна, и изследва подробно и него. Едно по едно на оглед бяха подложени креватът, килимът, столовете, камината, мъртвото тяло,

дори връвта. Накрая помоли двама ни с инспектора да помогнем, тримата свалихме тялото и го положихме почтително на чаршафа.

— Откъде е взето въжето? — попита Холмс.

— Отрязано е отгук — каза доктор Тревелиян и посочи една голяма макара под кревата. — Блесингтън ужасно се страхуваше от пожар и винаги го държеше тук, за да може да се спусне през прозореца, ако пламне стълбището.

— Да, това доста ги е улеснило — замислено каза Холмс. — Фактите са напълно ясни и се надявам днес следобед да ви предложа обяснение за престъплението. Вземам с мен тази снимка на Блесингтън от полицата над камината, ще ми е нужна за моите издирвания.

— Но вие нищо не ни казвате! — извика докторът.

— О, съвсем ясно е как са се развили събитията — отвърна Холмс. — Били са трима: млад, стар, за третия не мога още нищо да кажа. Осмелявам се да твърдя, че първите двама са същите, които са се представили за руския княз и неговия син, чиято външност ни е добре известна. Пуснал ги е техен довереник, живеещ тук, в къщата. Според мен, инспекторе, няма да сгрешите, ако задържите прислужника, който, доколкото си спомням, е постъпил неотдавна на работа при вас, докторе.

— Тоя негодник е изчезнал — отвърна доктор Тревелиян. — Прислужничката и готвачът го търсят.

Холмс сви рамене.

— Играл е немалка роля в драмата — обясни той. — Тримата са се качили на пръсти по стълбата — първо възрастният, след него младият, последен неизвестният.

— О, Холмс! — не се сдържах аз.

— Няма нищо чудно, достатъчно е да се види как се застъпват следите. Имам предимството, че още снощи установих коя на кого е. Качили са се до стаята на господин Блесингтън, но тя е била заключена. С парче тел са превъртели ключа. И без лупа можете да установите по драскотините къде е бил упражнен натиск. Първата им работа, когато са влезли в стаята, е била да запушат устата на Блесингтън. Той или е спял, или така се е вцепенил от ужас, че не е могъл да извика. А и стените са много дебели, така че дори да се е обадил, нищо чудно, че никой не го е чул. След като са го обезвредили,

за мен е несъмнено, че се е състоял нещо като съвет, един вид съдебно заседание. Не е било кратко, през това време са изпушени тези пури. Старият е седял на тоя плетен стол и е пушил с цигаре. Младият е седял ей там и е отръсквал пепелта си о дръжката на чекмеджето. Третият е крачел напред-назад. Мисля, че Блесингтън е седял на кревата, но не съм абсолютно сигурен. Накрая са вдигнали Блесингтън и са го обесили. Всичко е било предварително запланувано и според мен са си носели макара или скрипец. С отвертката и винтовете са мислели да направят бесилка. Но щом са видели куката, са предпочели, естествено, да си спестят труда. Накрая, след като са си свършили работата, са заминали по същия път и съучастникът им е заключил след тях.

Тримата с най-дълбок интерес слушахме описанието на събитията от предната нощ, разкрити от Холмс с помощта на толкова незначителни и едва видими следи, че дори когато ни ги сочеше, трудно проследявахме хода на разсъжденията му. Инспекторът излезе за малко, за да се разпореди да задържат прислужника, а ние с Холмс се върнахме на улица „Бейкър“, за да закусим.

— Ще бъда тук в три часа — каза Холмс след закуска. — Тогава ще дойдат докторът и инспекторът. Надявам се дотогава да разкрия и последните неясни моменти.

В уречения час двамата посетители се появиха, но приятелят ми пристигна едва в четири без петнайсет. По израза на лицето му, когато влезе, разбрах, че е успял.

— Някакви новини, инспекторе?

— Пипнахме прислужника, сър.

— Отлично, аз пък пипнах престъпниците.

— Пипнахте ги! — извикахме тримата в един глас.

— Е, пипнах самоличността им. Така нареченият Блесингтън, както и очаквах, е добре известен на полицията, както и убийците му. Имената им са Бидъл, Хейуърд и Мофа.

— Бандата, която обра банката в Уърдингдън! — извика инспекторът.

— Точно така.

— Значи Блесингтън трябва да е бил Сътън?

— Именно.

— Тогава всичко е ясно като бял ден — каза инспекторът.

Но ние с Тревелян се спогледахме в недоумение.

— Сигурно помните големия обир на банката в Уърдингдън — каза Холмс. — Бандата се състоеше от петима души, тези четиримата и пети на име Картрайт. Обирджиите убиха касиера Тобин и отнесоха седем хиляди лири. Това стана през 1875 година. И петимата бяха задържани, но срещу тях нямаше недвусмислени улики. Този Блесингтън, или Сътън, се скарал с приятелите си, след което ги издаде. Картрайт бе обесен, останалите трима получиха по 15 години затвор. Преди няколко дни са излезли предсрочно на свобода и както се досещате, са решили да отмъстят на издайника за смъртта на приятеля си. След два неуспешни опита да го пипнат при третия, както знаете, осъществяват замисъла си. Остана ли още нещо неизяснено, господин Тревелян?

— О, обясните всичко по наистина забележителен начин — каза лекарят. — Несъмнено страховете му започнаха от деня, когато е прочел във вестника за предсрочното им освобождаване.

— Така е. Приказките за кражба са били колкото да ви хвърли прах в очите.

— Но защо не ви каза?

— Работата е там, уважаеми, че, познавайки отмъстителността на бившите си съдружници, той се е страхувал да разкрие пред когото и да е самоличността си. Не се осмели да изрече позорната си тайна. Но колкото и окаян да беше, все пак се намираше под закрилата на британския закон и аз не се съмнявам, инспекторе, че макар този щит да пропусна да го опази, мечът на правосъдието ще застигне престъпниците.

Това са обстоятелствата в случая с хронично болния пациент и лекаря от улица „Брук“. За тримата убийци не се чу нищо повече и в Скотланд ярд решиха, че са били сред злощастните пътници на кораба „Нора Крейна“, който потъна на няколко левги северно от Порто. Срещу прислужника не се намериха доказателства и той бе освободен, а това всъщност е първото цялостно описание на „Загадката от улица «Брук»“.

---

[1] Бляскав удар (фр.). — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.